

znaniti, kaj naši nemčurji o ustanovitvi bralnega društva govorijo. Tukajšnji sodnijski uradnik, gospod kanclist, mi je v lice rekel, da tukaj takega »Kraboten-Vereina« toliko treba, kakor pri vozu petega kolesa. To je lep izraz, kaj ne? Zameriti mu pač ne moremo, ker je imenovani gospod tudi v »Orehovskega preroka« družbi (tovaršiji) in sta si iskrena prijatelja; samo to mora človeka jeziti, ker je rojen Slovenec, svojega materinega jezika pa se sramuje, ter še celo grdo govori črez take, za nas Slovence tako koristne družbe, po katerih bi vsaj mogli napredovati in ki so večinoma preprostemu ljudstvu s svojimi podučljivimi knjigami in v narodnem duhu bolj za sv. vero in cerkvene zadeve spisanimi časopisi prekorišne. Ni čuda, da so že tudi naši otroci pokvarjeni, (slišal sem pogovor dveh šolarjev, ki pa se ne spodobi, da bi prišel v javnost), ako se od starišev in odraslih nič boljsega ne naučijo. »Kakoršno drevo, tak sad«, pravi pregovor. K temu pa so največ krivi taki hudobni zapeljivci, zgrabljivi volkovi v ovčji obleki, ki še manj pokvarjeno ljudstvo pohujšajo, kažoč njim svoj nemčurski »nebeški raj«, da je s tem vlovijo v svoje zanjke, sveto vero, cerkvene reči in duhovščino pa zaničujejo in še črez nje grdo govorijo. Gorje človeku, od katerega pohujšanje pride! Tedaj čas je, da gremo na delo in odstranimo osat in trnje s polja; kako more pšenica na polju rasti, ako skrbni kmetovalec z nje ne iztrebi ljulike in ne odstrani oseta? Plevel bode celo pšenico zadušil; ravno tako ne moremo Slovenci napredovati, ako se nemškutarija in brezverstvo ne iztrebi iz naših slovenskih pokrajin, našega narodnega polja. Najprva skrb pa nam naj bode, da se naši otroci, ki morejo tako rekoč podlaga ali temelj biti prihodnjemu blagostanju in sreči slovenskega naroda, ne popačijo, da se mladina krščansko izredi. Pa tudi tukaj se nam slabo kaže, ker si morajo že majhni šolarčki nemškutarijo in druge nepotrebne predmete v svoje mlade glave ubijati, za veronauk pa še se skoraj ne zmenijo! S čim pa bi pričeli to delo, ali kako bi izboljšali naše stanje, in kakšen bi naj bil ta pripomoček? Koristne knjige in časopisi bodo mnogo pomagali. Kmetovalec sam si ne more knjig naročevati, ker bi ga preveč stale; kako pa naj pride do njih? Ako ima v fari bralno društvo, pa lahko za mali denar mnogo podučljivih knjig prebira. Prosim, da nam naj naši vrli rodoljubi pomagajo, da prej ko mogoče ustanovimo v fari Sv. Petra bralno društvo. Pomagajmo si tudi sami in Bog nam bo pomagal; zoper sovražnike pa se vojskujemo; saj brez vojske ni zmage. —i—

S Prihove. (Na veliko noč — velika nesreča.) Na Vrhovljah je Janez Rak, šolar in sin kmeta R. šel na veliko nedeljo ob 4. uri popoldne streljat na dvorišče. Vsi so mu branili, pa ni ubogal. Ker Janezu ni poknilo, je »kapsl« kopal z nožem iz cilindra, a pozabil je, da drži pištolo obrnjeno proti sebi. Med tem se je pištola sprožila in Janezu predrla trebuh ter mu želodec tako razmrevarila, da mu je ješča šla iz njega. Hitro po duhovnika in zdravnika! Duhovnik so bili v $\frac{3}{4}$ ure pri Raku, a Janezek je že bil mrzel — mrtev. Oče in mati se jočeta, tudi bratje in sestre, toda zdaj ne pomaga drugo, kakor molitev za pokojnega. Zelo tolažljivo je to, da je Janezek kot šolar prejel o velikonočnem času sv. zakramente in je še tik pred smrtjo molil kesanje. Bog se ga usmili, a drugim naj bo to v opomin, da mladina ne dobi v roke orožja za streljanje! Strelba je zelo neprijetna slabotnim ljudem, rada se pri tem zgodi kaka nesreča in mnogokrat ni v čast božjo.

Iz Stavešinc. (Knjižura zoper »Slov. Gospodarja«.) Moram vam pisati par vrstic, kajti dobil sem v roke knjižico, katera šteje 22 strani in ima naslov: »Slovenski Gospodar« in slovenski kmet. Spisal

Franc Vračko, posestnik v Orehovecih in načelnik okrajnega zastopa gornje Radgone za presodenje slovenskih časnikov našemu slov. ljudstvu, tiskal Leykam v Gradcu 1894. Kakor sem videl, je ta knjižura polna smrdljive kuge za naše slovensko ljudstvo. Pisee blati v njej slov. narodnjake, posebno duhovnike, katere dolži, da o njem pišejo v »Slov. Gospodarju«. Temu daje grde psovke; bere se celó, da tisti, kateri ljubi »Slov. Gospodarja«, ne more ljubiti nauka Kristusovega, ter ne more biti pravi kristjan. Posebno rad pa se v knjižici sklicuje na besede Kristusove; ali tisto besedo, katero je Kristus rekel svojim apostolom, toraj tudi duhovnikom, namreč: »kdor vas zaničuje, mene zaničuje«, tisto je pa popolnoma pozabil. To knjižuro sedaj brezplačno vriva med ljudstvo, kakor bi veter suho listje raznašal. Kar se več bere v knjižici, zveste gosp. urednik, menda kmalu. — Pa se nekaj, kar je že davno moja želja in tudi mnogih drugih, namreč, da bi nam Vi, Gornjeradganski narodnjaki, ustanovili kar najprej težko pričakovano in prepotrebno bralno društvo. Naj bi se po njem ljudstvo vnelo za versko in slovensko reč, ter dobivalo dobrih, v krščanskem duhu pisanih knjig in časnikov, ter bi se potem ne brigalo za blatne spise, katere mu ponuja najnovejši pisatelj Vračko. Vas pa, kateri dobite zgoraj imenovano knjižico v roke, opozarjam, da jo takoj vržete v peč! Da pa nam ne bode Orehovski prerok oponašal, da se ne upamo podpisati, ter pišemo le v črno noč, podpisujem se: Fr. Kavčič.

Iz Knittelfelda. (Požar.) Dobro četrť ure od mesta se je na velikonočno nedeljo strašna nesreča zgodila. Ob $\frac{1}{2}$ 1. uri o poldne se pri tukajšnjem posestniku, J. Svamberger, vžge hlev ter sta še dve drugi poslopji zgoreli, štiri lepi konji, 15 prašičev in sedem telet, ter žita in do malega vse domače orodje. Sreča velika, da je veter vlekel na levo stran, drugače bi bila velika nevarnost, da se še sosedom užge. Pripoveduje se, da se je domači hlapec hotel po kosilu malo spočiti ter si zažge smodko, ne zmeneč se za nevarnost, vrže gorečo žveplenko v stran, ali ta pade po nesreči v steljo. Nesrečna tabakarija, koliko nesreče si že zakrivila!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so se z ganljivo pobožnostjo vdeležili velikotedenskih cerkvenih opravil. Dne 29. t. m. so se odpeljali v Opatijo, da ondi pozdravijo nemškega cesarja in cesarico. — Tretjina Dunaja je v sreč in dejanju katoliška. — O velikonoči so zborovali socialisti in posebej blizu 4000 kmetovalcev. — Avstrijski škofje bodo začeli svoje zborovanje pod predsedstvom kardinala Schönborna dne 2. aprila. — Državni zbor se snide 3. aprila in pride najprej na vrsto, kakor se zagotavlja, državni proračun.

Češko. Mervina morivca Otokar Doležal in Fr. Dragoun sta bila obsojena v 10letno ječo, in ravno toliko je dobil Josip Križ, ki jima je k umoru prigovarjal. — Mladočehi se te dni hudo jezijo nad slavnim profesorjem Albertom, ki svojim češkim rojakom priporoča, naj se mladina na srednjih šolah uči nemščine, da bode mogla kedaj dobiti različne službe na Češkem, kjer se skoro povsod zahteva znanje obeh deželnih jezikov.

Štajarsko. Kar je kje v Avstriji prav zagriženih nemških društev, vsa se oglašajo zoper slovenske vsporednice ali paralelke na celjski gimnaziji. Kdor v preveliki, a hkrati smešni navdušenosti govori, takemu

pravi preprosti slovenski kmet, da laja. Kdo se pa veliko za »lajanje« zмени?

Koroško. Šmohorski učitelj Hugon Moro je imenovan za c. kr. šolskega nadzornika za šolski okraj Šmohor, kjer so skoro sami Slovenci, vendar pa novoimenovani nadzornik nič manj ne ljubi, kakor Slovence. Iz tega se vidi, da je nemškutarska pšenica na Koroškem še vedno v najlepšem cvetu.

Kranjsko. Petdnevni poduk za kranjske ribiče bode letos od 15. do 20. aprila v riborejnem zavodu kmetijske družbe na Studencu pod Ljubljano. — Večina poštinih pečatov v Ljubljani ima samo nemški napis. Ali se temu ne more opomči? — Neko društvo hoče graditi železnico na Gorenjskem od Lesec mimo Bleda do Bohinjske Bistrice.

Primorsko. S 1. aprilom bode v Trstu začel izhajati nov časnik, dnevnik, z imenom: »Il popolo« (ljudstvo), ki bode urejevan v katoliškem dubu za resnico in pravico. Ako se bode držal tega načela, bode tudi marsikaj koristil tamošnjim Slovincem.

Ogersko. Zadnjič smo omenili, da je leta 1848 toliko mogočni Kossuth umrl 20. t. m. v Turinu na Italijanskem. Na veliki petek je v Budapešti razgrajalo nekaj prenapetih Madjarov, večinoma dijakov in delavcev, pred vsakim poslopjem, kjer niso bile razobešene črne zastave na čast Kossuthu, da je za mir moralo skrbeti šest tisoč vojakov. Na velikonočni ponedeljek se je poseben vlak peljal na Italijansko po Kossuthovo truplo, da ga bodo v Budapešti pokopali prihodnjo nedeljo. Postavili bodo temu zakletemu sovražniku oltarja in prestola (sv. vere in cesarja) velik spomenik, ki bode hkrati spomenik črne madjarske nevhvaležnosti proti svetlemu vladarju.

Vunanje države.

Rim. Sv. oče Leon XIII. so med reveže v Rimu o veliki noči dali razdeliti 31 tisoč lir, ter so nedavno encikliko ali cerkveno pismo poslali poljskim škofom, v katerem lepo učijo, kako se naj dandanes vedejo Poljaki na Ruskem, v Galiciji in na Nemškem.

Italijansko. Državni poslanci bi naj imeli do srede aprila velikonočne počitnice, da bi posebni odsek v tem času preresetal finančnega ministra Sonnino davčno preosnovo; ali vendar se že 2. aprila snidejo. Seveda minister Crispi bi najrajši bil, da bi se sploh ne vrnil, ker nima med njimi veliko prijateljev.

Francosko. Blizu Grenobla je neki lopov na veliki terek bombo, napolnjeno s smodnikom, nastavlil v cerkvi; ko je bilo največ ljudij notri, razletel s strašnim pokom bomba, trije so hudo ranjeni, čez dvajset ljudij pa precej poškodovanih. Strah božji so iz te države brezverci odpodili, zdaj pa vsak teden bombe strašijo.

Belgijsko. Sedanje ministerstvo je moralo odstopiti, ker zbornica ni hotela sprejeti postave o novi volilni pravici. Le-Burllet je postal ministerski predsednik in pravi se, da-si nima toliko skušenosti, kakor njegov prednik, vendar bode novo volilno postavo spravil pod streho.

Angleško. Stari Gladstone sicer ni hotel več biti minister, toda državni poslanec še ostane, kakor je to nedavno objavil svojim volilcem, ter pristavil, da se hoče še tudi zanaprej potegovati za Irsko samoupravo. Daj Bog, da se mu ta srčna želja dopolni!

Dansko. Danski kralj, Kristijan, hoče delati na to, da bi si Rusija, Nemčija, Avstrija, Italija, Francija in Španija podale roke in se sprijaznile ter razorožile, t. j. da bi veliko manj imele vojakov, kar bi posebno davkoplačilcem ugajalo.

Nemško. Nemški cesar biva sedaj v Opatiji. — Na Nemškem se že pozna, da je v veljavi trgovska po-

godba z Rusijo, ker že sedaj kmečki delavci silijo v mesta, posebno v tovarne ali fabrike. Kam bode na tak način prišlo kmetijstvo?

Rusko. Ruski car se bode letos sešel z nemškim cesarjem. — Galicijski Poljaki obhajajo dvanajst dni spomin slavnega Kosciuszka, ki se je pred sto leti zoper Ruse boril za poljsko svobodo; toda ruskim Poljakom te dni branijo v Galicijo, kar se le da.

Turško. Po bolgarskih šolah, ki so nekaj časa bile zaprte, bode se zopet začel poduk; torej so se turška oblastva tokrat prenačila, kar pri njih sicer ni navada.

Amerika. Pred štirinajstimi dnevi so časniki glas raznesli, da bode v Braziliji zanaprej mir; toda vstaši, posebno general Mello, še se nikakor ne mislijo udati sedanji vladi, ki je popolnoma framasonska.

Za poduk in kratek čas.

I. Blagoslovljenje nove šole v Tepanjah.

Šolske homatije, ki so bile nastale v Konjicah zlasti zastran učnega jezika, napotile so naše Tepanjčane, da so si postavili sredi svoje slavne vasi lastno šolo, na katerej se imajo otroci poučevati v slovenskem jeziku. Dne 28. marnca t. l. dopoldne se je nova šola slovesno blagoslovila. V ta namen zbrali so se šolarji vseh peterih razredov slovenske šole konjiške v nadžupni cerkvi sv. Jurija k sv. maši, katero so jim služili dosedanji njihov kateket č. g. Kukovič. Po sv. maši zapel se je po naročilu rimsk. obrednika spev: »Veni creator Spiritus« (»Pridi sv. Duh vladar«), potem se je pa podelil sv. blagoslov. Po sv. maši so se uvrstili vsi šolarji z društvenim križem in s šolsko zastavo pred staro slovensko šolo ter se od nje poslovivši napotili v novo šolo Tepanjško. Zvonov miho petje jih je spremljalo, ko so pod vodstvom svojega bodočega gospoda kateketa čast. vikarija Tomažiča na glas molili sv. rožni venec po Konjiškem trgu. Ves slavni šolski in občinski svet Tepanjski prišel je prvim Tepanjskim učencem do nadžupne cerkve nasproti, gospod nadučitelj Kapun z gospodičnami učiteljicami spremljal je svoje dosedanje šolarje na njihov novi dom. Prizor ta privabil ni samo obilo gledalcev na cesto, ampak tudi svetlih solz na lica. Pred novo šolo v Tepanjah nastavljeni možnarji pozdravili so nežno procesijo vže od daleč z mogočnim gromenjem. Ko si otroci in njihovi spremljevalci malo ogledajo z mlaji, venci in raznimi napisi okinčano novo šolo, pripeljajo se točno ob določeni 11. uri veleč. gosp. nadžupnik in dekan konjiški, spremljani od blag. gosp. c. in kr. nadporočnika Jakoba Pukl in od svojih č. g. kapelanov, da na prošnjo krajnega šolskega sveta blagoslovijo novo šolsko poslopje. Vršilo se je to blagoslovljenje v najlepšem redu. Gospod c. kr. okrajni glavar Celjski, dr. Wagner, gosp. c. kr. okrajni šolski nadzornik nadučitelj Leitgeb, načelnik konjiškemu krajnemu šolsk. svetu, gosp. Ivan Šepic, in drugi odlični gostje spremljali so čast. duhovščino med blagoslovljenjem hiše in šolskih sob.

Ko so poslednjič gosp. nadžupnik z lastno roko v imenu sv. cerkve pripeli podobo Križanega na steno šolske sobe, imeli so na zbrane kratek nagovor. V tem so razložili pomen ravnokar izvršenih cerkvenih obredov ter pojasnili, kakošen duh da vedno naj veje po tej hiši, da bo v njej ostal mir, katerega so njej prinesli po moči teh sv. obredov. V vzgled so postavili otrokom lepo vrsto odličnih Konjičanov, ki so početni poduk prejemali v stari šoli Konjiški ter tam dobili pod-